

Vácz Dorottya

A digitális élménypedagógiai képzések különös aktualitása

„Olyan állások betöltésére képezzük a gyerekeket, melyek ma még nem is léteznek, a munkájuk során olyan technológiákat fognak alkalmazni, melyeket még nem találtak fel, hogy olyan problémákat oldjanak meg, melyeket ma még nem tekintünk problémának.”

Karl Fisch

Hogyan lett egy szorongással és bizonyítási vágygal teli, kirándulással egybekötött munkából gyümölcsöző szellemi műhely, ahol nincs annyi perc a napban, ahány jó ötlet kipattan a fejekből? 2020 januárjában Csíkszeredába hívta az #újpedagógia oktatási tanácsadással és továbbképzésekkel foglalkozó magyarországi szervezet trénerait (vagyis e cikk szerzőjét és Galambos Attilát) a *Spektrum Oktatási Központ*. Akkor – a közelgő pandémiáról még mit sem sejtve – célunk a digitális eszközök és felületek tanórai felhasználásának gyakorlatban való bemutatása volt egy játékos, hétvégi tanártovábbképzés keretében.

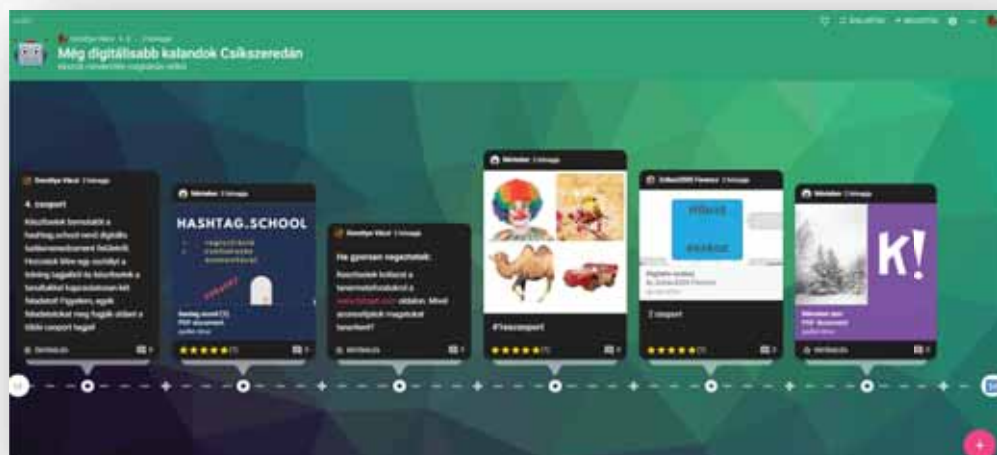
Trénerként és tanárként abban hiszünk, egy tanulási folyamat résztvevőit a „saját bőrön” való megtapasztalás, a játékos élmény, a gyakorlati alkalmazás viszi közelebb a vágyott tudás elsajátításához, legyen szó gyermekekről vagy felnőttekről. Ahogyan autót sem csak elméletben tanulunk vezetni, az infokommunikációs technológiai eszközök megismerését, digitális felületek használatát is először be kell gyakorolnunk – nem árt,

ha közben meg is szeretjük –, hogy aztán saját tanóráinkon már (viszonylag) magabiztosan használhassuk őket. Az első képzés alkalmával tizenhat fővel dolgoztunk együtt két napon keresztül, gyakorlatorientált, kiscsoportokban zajló, saját élményes munka keretében.

Számunkra egy ilyen képzés fő célja soha nem a digitális technológiai tudás profeszionális szintre emelése. A digitália csak eszköz, lehet jól, kevésbé jól, illetve „közepeesen” is használni. Képzéseink elsősorban szemléletformáló jellegűek, mert úgy hisszük, hogy az iskola és a tanulás nem kell, hogy kényszer vagy szorongás tárgya legyen, és huszonegyedik századi tanárként módunk, lehetőségünk és talán kötelességünk is, hogy élménnyé, örömmé tegyük a tanulási folyamatot. Épp ezért tréningjeinken a résztvevőket arra buzdítjuk, tanítjuk, hogy támogassák az önirányított tanulást, gondolkozzanak projektszemléletben, találjanak ki olyan akciókat, melyekben a tanulók valós problémákkal találkozhatnak, és oldhatják meg azokat, a közösségeket szervezzék demokratikus elvek mentén, magyarul „robbantsanak ki pedagógiai forradalmat”. Carl Rogers szavait idézve: „amikor egy facilitátor olyan légkört teremt, amelyben a tőle telhető mértékben valódi, elfogadó és empatikus, amikor bízik az egyén és a csoport konstruktív tendenciáiban, akkor »pedagógiai forradalmat« visz végbe.”

A két nap alatt kiscsoportokban, laptopok előtt ülve közösen tanulmányoztuk, teszteltük azokat a digitális felületeket, amelyekre remekül lehet építeni egy huszonegyedik századi kooperatív, projektszemléletű, élményalapú tanórát vagy tanórán kívüli foglalkozást.

A „keretrendszer” a két nap folyamán két Padlet volt, a cél pedig az ún. „huszonegyedik századi kompetenciák” megismerése és digitális feladatokkal való fejlesztése. Ez idő alatt végig gyűjtöttük a felmerülő digitális felületeket, zömét pedig ki is próbáltuk. A csoportok egymásnak is készítettek fejtörőket, kvízeket, és bemutatták a kipróbált oldalak működését, hasznát és nehézségeit is. Egymást inspirálva tanultunk új dolgokat, és oldottunk meg nehéz helyzeteket játszi könnyedséggel, hiszen erre jó a csoport ereje. A tréning nem volt zökkenőmentes (egy technológiai eszközöket használó tanóra sem lesz soha zökkenőmentes), a „technika ördöge” olykor kifogott rajtunk, de egy ilyen tanulási folyamatban azt a szemléletet is igyekszünk átadni a résztvevőknek, hogy minden kudarc újabb lehetőség a tanulásra. Ezt a számtalan pozitív visszajelzés is bizonyította, amit meg is örökítettünk egy Mentin.

Még vége sem volt a képzésnek, már a folytatást terveztük. A tréning utolsó etapjában megismerkedtünk a pedagógiai projekt lépéseivel, és egy hirtelen ötlettől vezérelve utókövetéses pályázatot írtunk ki, mondván, „a puding próbája az evés”. A pályázatban arra biztattuk a tanárokat, hogy egy általuk kiválasztott osztállyal valósítsanak meg szabadon választott témában egy pedagógiai projektet, melyhez minél változatosabb módon használják a tanulást segítő digitális eszközöket. Három nagyszerű digitális oktatási projekt is született annak ellenére, hogy a koronavírus járvány közbeszólt „félúton”.

A járványhelyzet azonban nemcsak az élő folytatást lehetetlenítette el, de rávilágított arra is, hogy elengedhetetlen a rugalmas pedagógiai szemlélet, nem elég az eszközhasználati kompetencia. Ezért viszonylag rövid úton úgy döntöttünk, online térbe helyezve tartjuk a következő képzést, ezúttal – tekintettel az új helyzetre – az otthon tanulással kapcsolatos szabályok és a hatékonysághoz szükséges újfajta szemlélet adaptálása lesz a fókuszban. Online továbbképzést tartottunk tehát márciusban, online tanító tanároknak az online oktatásról, két kiscsoportban. A Google Classroom és a szimultán tanításra alkalmazható videochat alkalmazások megismerése és kiaknázása volt a névleges cél, de mégis a legfőbb talán az, hogy tanuljunk egymástól, lássuk, milyen pedagógiai megold-

dások segíthetnek kihozni a legtöbbet a kényszerű online oktatásból. Az online térben való találkozókat egyéni mentorálással egészítettük ki, hogy differenciáltan segíthessünk a résztvevőknek a haladásban, ha már nem lehattunk egy fizikai térben.

A képzés természetesen nem indult zökkenőmentesen, de hatalmas élmény volt a bezártságban végre találkozni egymással, így mindenkit feldobott a lehetőség, és nem csüggedtünk a kezdeti csetlés-botlás miatt. Közösen raktuk össze a digitális tanulás „arany szabályait”, így mindenki magáénak érezhette azokat a képzés végére. Megismertük a Google Classroom lehetőségeit, a Hangouts-ot, a Meetet, a Zoomot, azt, hogy melyek a jó prezentáció ismérvei, miért különösen fontos ebben a helyzetben (is) a pozitív visszajelzés, hogy az online otthonoktatás nem egyenlő az online térbe „költöztetett” frontális órával, ötleteket gyűjtöttünk, hogyan motiváljuk a gyerekeket pontokkal, kihívásokkal, és megtapasztaltuk, hogy 40 perc a képernyő előtt sokkal fárasztóbb, mint 50 perc az osztályteremben. És természetesen nem feledkeztünk meg a személyes adatok védelmének fontosságáról sem, amint a mellékelt képernyőfotó mutatja.

Tanulva az első online térben zajló tréning tapasztalataiból, egy újabb izgalmas képzési folyamatba kezdtünk a tanév vége előtt, ezúttal tanítókkal. A nagyváradi Grund Schoollal és a Spektrummal együttműködve egy biztonságos „játsszóteret” szerettünk volna építeni, melyben a résztvevő tanítók gyakorlati tudást kaphattak arról, hogyan lehet alsósokat élményszerűen és játékosan online oktatni, emellett egy mentorálási folyamatban is „összekapcsoltuk” a tanítókat. Ezt a programot azért is találtuk kiemelten fontosnak, mert úgy éreztük, hogy mind a tanítóknak, mind a kezük alatt tanuló csemetéknek és szüleiknek különösen „nehezített pálya” a távoktatás a koronavírus idején.

Különös és váratlan aktualitást kapott képzéseink fontos tanulsága, hogy bármikor kerülhetünk olyan helyzetbe, ahol szükség lesz minden nyitottságunkra, kreativitásunkra, elhivatottságunkra és nem utolsósorban digitális kompetenciánkra, hogy pedagógusokként helytálljunk. Közben Erdély és az erdélyi pedagógusok nagyon közel kerültek a szívünkhöz, és azt látjuk, a hasonló képzésekre hatalmas az igény és a nyitottság: folytatjuk!